

Testimoni 3:

Miriam Abdullah Shahada

Lloc de naixement: Sara'a

Data de naixement: 1926

Lloc de l'entrevista: camp de refugiats de Qalandiya

Data de l'entrevista: 10.10.2014

Quan que ens van ocupar l'any 1967, anava a Saraa cada dos dies. Cada any durant la collita de l'oliva portava olives del poble al camp de refugiats. També vaig portar garrofes, figues i sabres. Vaig portar de tot, fins i tot bolets a l'hivern. Hi anàvem en grups de dones. Vam deixar de caminar quan ens van tancar amb la tanca.

No tinc certificat de naixement ni "Koshan" per saber quan vaig néixer. Vam fer una bona vida al poble. Aleshores, a causa dels jueus, els problemes van començar amb nosaltres. Un dia van atacar el poble, jo tenia vint anys, estava casat i tinc dos fills, un d'ells va morir quan era petit i l'altre amb mi. És a dir, vaig deixar Saraya amb un fill. El meu marit és Mahmoud Muhammad Hamdan Abu Latifa. de Saraya Hi va haver enfrontaments amb els jueus. Abans de conquerir-nos van conquerir Ellad [Lod], Elramla i Yafa. Van atacar el nostre poble de nit. Hi havia tropes d'Egipte i Jordània al poble, com per protegir-nos. No sé com era de gran la força, però no ens van poder protegir. Els jueus van atacar de nit. Vam tancar la casa i vam marxar. vam fugir Hem pensat pujar la muntanya i tornar-hi l'endemà. Vaig sentir disparar al poble. L'atac va ser des de l'oest i el nord, des de Ralma i Lod.

Amb l'atac al poble, els pobles veïns, Ashua Ishwa', Eslin i Artuf, van marxar amb nosaltres. La gent sortia per tot arreu. L'atac al nostre poble va ser fort. Potser per la seva ubicació al turó alt, potser perquè tenia forces egípcies i jordanes. A la nit vam sortir de Saraya i vam anar cap a l'estació de tren d'Artuf. Ens vam quedar a la muntanya davant del poble, a uns quatre quilòmetres. Els jueus van ocupar el poble. Al matí van començar a destruir-lo. Els vam veure. Vaig veure i escoltar com destruïen les nostres cases. Van

posar explosius i els van fer volar. El poble era petit. Durant dos dies explosió rere explosió, i ho sentim tot, vam estar davant del poble des del sud i vam veure.

En comptes de quedar-nos a la muntanya ens vam traslladar a buscar un lloc a altres pobles. Vam anar a Zakaria. Algunes persones van anar a Beit Natif, i altres a Beit Attab, la gent es va dispersar cap a ells. Jo, el meu marit, el meu fill i el fill del meu marit vam anar a Beit Natif, vam caminar. Les cases del poble estaven plenes de refugiats, vam construir una sucà amb els arbres i hi vam viure dos mesos. Després ens vam traslladar a Zakaria perquè hi viuen els meus oncles materns. Els meus pares també es van traslladar a Zacaries. Però allà no hi vam trobar casa, vam viure en una cova. Tot el poble està ple de refugiats de molts pobles, del nostre poble, d'Artuf, Mashu i Maslin.

Vam estar-hi un mes. Zacaries va ser atacat com Saraya, vam tornar a fugir a les muntanyes com vam fer quan vam sortir de Saraya. Els meus oncles també van marxar. El meu avi matern es diu Alhaj Aliyan Abu Laban. Amb l'ocupació de Zacharia alguns dels residents encara estaven a casa seva. No van tenir temps de sortir. Aleshores, alguns dels refugiats van tornar a Zacaries. Vam caminar fins a Beit Ola [prop d'Hebron], vam viure en una casa amb 15 famílies. Al cap de cinc dies vam marxar cap a Seir [zona d'Hebron] amb els meus oncles. Els meus pares van anar a Kfar al-Sheyuh [prop d'Hebron]. A la nit vam pujar a un camió de Beit Ola a Seir, el conductor ens va deixar en un lloc desconegut. Al matí vam saber que era un abocador.

Un dels meus oncles va decidir tornar a Zacaries i va dir: Jo torno a Zacaries, que els jueus em mataran i faran el que vulguin. Els seus fills i germans no es van posar d'acord i va tornar sol. Va caminar amb un peu commovedor fins a Zacaries. Al cap d'un mes, els seus fills i germans es van infiltrar al poble i el van portar de tornada. Volien que es quedés amb tu. El meu marit i jo ens vam acomiadar dels meus oncles i ens vam traslladar a Beit Sahor. Vam viure 15 dies sota les oliveres. La gent es va començar a dir que Jericó és un lloc càlid i que plou poc i que s'acosta l'hivern. La gent va empaquetar les seves coses i va anar cap a Jericó. Vam caminar

des de Beit Sahur per Hazma [el nord de Jerusalem] fins a Jericó. Un viatge de patiment i tortura.

Allà van muntar tendes per als refugiats. Alguns a prop d'Al-Aujja, alguns a Ain Al-Saltan i alguns a Akbat Jabr. El nostre camió ens va deixar a prop de la comissaria de policia a l'entrada de Jericó després d'Akbat Jabr. Ens vam asseure sota els cedres, el meu marit va comprar bosses, les vam cosir i en vam fer una peça. Durant el dia l'aparquem entre els arbres per fer ombra i a la nit l'esteneu per dormir-hi. No tornem a aquells dies. Estava plovent fort. L'endemà, l'ONU va fer tendes. Vam regalar a la petita família una petita tenda i a la gran família una gran. Ens van regalar una petita tenda i van posar una vella amb nosaltres, ho juro per Déu, recordo aquells dies durs. . Vam estar-hi tot l'hivern, estiu i un altre hivern. Molts estius La gent es va emmalaltir. Així que van començar a portar gent del campament a campaments a Cisjordània. Vam arribar a viure en aquest campament. La majoria dels residents del nostre poble van venir a aquest campament i som tu. Vaig arribar fa potser 50 anys, si Déu vol tornarem a Sara'a, encara que tornem a una tenda de companya. No tinc cap problema, vull tornar a Serah.

Les cases de Kfar Tsora eren velles. Té cases amb arcs. Un pis. Totes les cases són més o menys iguals. Les cases noves no ho són. Algunes persones van construir a les seves terres fora de la zona del poble, on van construir de pedra, hi havia un d'Abu Hossein, tenia un diwan, una gran sala oberta als convidats i a la reunió d'amics. Una filera de tres arcs i a sobre d'ells el Divan. El poble estava situat en una muntanya, cada cop que parlem del poble em sento sec a la gola, per il·lusió, trobo molt a faltar el poble i el trobo a faltar. Serah estava al cim de la muntanya i al voltant de molts camps. Les terres de Sara'ah arribaven fins a l'estació d'Artof, prop de Wadi Alsrar [Nahal Shork], i a l'altra banda fins a Kfaruria [Kfar Oriya]. Terra ampla, vaig treballar a la terra, a la collita, vam conrear blat, ordi, blat de moro, creixent, llenties i fesols. El bultz no el van vendre, el vam guardar a casa. Part d'això per a l'hivern. A l'estiu plantaven tomàquets, carbassons i cogombres, i a l'hivern

sembraven grans que a l'estiu collien i trillaven. La gent menjava de la seva terra.

En els casaments, durant una setmana es feien celebracions a casa del nuvi. Mata ovelles i prepara menjar per als convidats. Cada vespre hi havia un ball amb un poeta popular, els joves i la gent gran s'asseien a escoltar el poeta. La núvia va fer una festa de henna el dia abans del casament i això va ser tot. L'endemà, la família del nuvi arriba a casa de la núvia i l'acompanya a la seva nova llar. Si està fora del poble, la muntarien a cavall.

Alsheikh Samet era la tomba d'un home sant. Al voltant de la tomba hi havia un gran pati, al costat una mesquita, i la gent hi pregava i també feia les pregàries de les festes. Era una mesquita sense minaret. Al voltant de la mesquita hi ha un vestíbul amb un sostre. Només els homes hi pregaven. Les dones resen a casa. La tomba estava al costat d'una mesquita orientada a l'est. El cementiri està a l'oest de la mesquita i no hi havia cases entre el cementiri i la mesquita.

Com que ens van ocupar l'any 1967, anava a Saraa cada dos dies. Cada any durant la collita de l'oliva portava olives del poble al camp de refugiats. També vaig portar garrofes, figues i sabres. Vaig portar de tot, fins i tot bolets a l'hivern. Hi anàvem en grups de dones. Vam deixar de caminar quan ens van tancar amb la tanca. Pujàvem als autobusos dels jueus des de Jerusalem.

La casa que vaig deixar està en un terreny una mica allunyat del poble, el meu marit la va construir allà. Vam viure una estona allà i després vam ser desplaçats. tres mesos. La casa estava en una vinya allunyada del centre del poble. També hi havia la família Hamad, Ahmed Hasin, Muhammad Sharif, la família Sahil. Unes deu cases estaven allunyades del poble. La meua casa era nova i l'exèrcit em va treure d'allà. Van venir a casa meua i em van dir "anar a dormir allà al poble". Vaig tancar la casa amb aquesta clau (treu la clau) i vaig anar al poble. D'allà vam marxar tots junts.

Teníem colònies jueves. Al nord-oest hi havia Kefroria [Kfar Oriya] i a l'est Artof [Har Tov]. Estaven tranquils, eren pocs i vivien al nostre

costat sense problemes. Tenien algú com un metge. Ajudava i curava els malalts. Els habitants de Sareh i dels pobles dels voltants també es dirigirien a ella. Els veïns jueus tenien terres que conreaven. La relació va ser bona amb tu. Ens van visitar i nosaltres els vam visitar. Només la seva religió és diferent i la resta són semblants. En els casos de defunció, gent del poble anava a consolar-los, si hi havia un casament al seu lloc o al nostre, també ens visitaríem. Quan van començar els combats, el poble jueu d'Ertuf [Har Tov] va venir al makhtarim del nostre poble i va dir que no escoltem la gent que venia de fora, ni nosaltres ni tu, viurem junts en pau. No els vam creure i no vam estar d'acord. No van participar en l'atac a Wasp. Sí, un dels joves dels nostres pobles va atacar l'Artof jueu i li va disparar des de tots els angles des de la distància. Els jueus eren pocs. A la nit van marxar tots i van fugir cap a Jaffa i Alarmela. Van marxar abans que nosaltres sortim del poble.